

COL·LECCIÓ

t a l e i a

EXPERIÈNCIES DE PEDAGOGIA SOCIAL

22

 SERVEI COLÒNIES DE VACANCES

Amb la col·lecció d'opuscles TALEIA la Fundació Serveis de Cultura Popular pretén fer conèixer les nombroses i variades experiències de pedagogia social que es realitzen al nostre país, sovint poc conegudes i reconegudes.

No és en va que la col·lecció porta el nom de TALEIA: per crear-les i dur-les a la pràctica calen grans dosis d'imaginació, de constància i de solidaritat.

Esperem que la seva publicació fomenti l'intercanvi i impulsi noves iniciatives. ●

Colors:

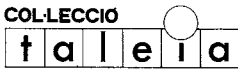
- lila:** Educació especialitzada
- rosa:** Animació socio-cultural
- verd:** Educació ambiental
- marró:** Formació d'adults
- blau:** Educació en el temps lliure

**SERVEI
COLÒNIES
DE VACANCES**

COL·LECCIÓ

**EXPERIÈNCIES
DE PEDAGOGIA
SOCIAL - 22**

**Text redactat per Josep Oriol Pujol i Humet
Director del Servei Colònies de Vacances
L'apartat d'Educació Ambiental ha estat preparat
per Salvador Grau i Tort.**

**© Fundació Serveis de Cultura Popular
Impressió: El Tinter SCCL
tel. 357 00 50
La Plana, 8
08032 Barcelona
D.L.: B.3.148-1992
ISBN: 84-8000-005-8**

S E R V E I
C O L Ò N I E S
D E V A C A N C E S

Fundació Serveis de Cultura Popular
1992

Presentació

plert diferents i variades funcions dins del món de l'educació en el temps lliure i l'animació sociocultural.

La missió actual que té encomanada el Servei Colònies de Vacances és d'oferir serveis de suport i d'infraestructura a les activitats educatives: fonamentalment, cedir cases de colònies i serveis complementaris a aquestes. Ara bé, aquesta tasca la fa des de la perspectiva d'una entitat sense afany de lucre que ha optat per l'economia social com a forma de gestió d'uns serveis amb una clara finalitat educativa i social. I els ofereix també amb una explícita voluntat de servei, amb professionalitat, però partint, en gran mesura, del treball voluntari i amb vocació envers els infants, l'educació i la cultura.

La nostra és una tasca que es fa també des de molts altres àmbits en la societat catalana d'avui. Això fa que l'entitat no hagi estat sempre prou capaç d'explicar el sentit que té per a ella oferir cases de colònies o gestionar activitats. ¿Què volen dir aquestes frases boniques: «voluntat de servei» o «sense afany de lucre»? ¿Quin sentit té per als membres del S.C.V. treballar des d'una fundació i no pas des d'una societat o com una entitat privada d'auto-ocupació?

Agraïm a la Fundació Serveis de Cultura Popular que des de la col·lecció TALEIA ens hagi donat l'oportunitat, en primer lloc, de sistematitzar les nostres opcions, el nostre estil i les nos-

El Servei Colònies de Vacances, avui, és una secció de la Fundació Institut Pere Tarrés d'Educació en l'Esplai, com també ho són l'Escola de l'Esplai de Barcelona i el Moviment de Centres d'Esplai Cristians. Com veurem en aquestes planes, és important de remarcar l'adverbi «avui» ja que la nostra és una entitat amb més de 25 anys d'història, al llarg de la qual ha tingut diverses fórmules jurídiques i ha acom-

tres accions i, en segon lloc, de donar-ho a conèixer en el marc d'una col·lecció sobre experiències de Pedagogia Social, on s'apleguen gran diversitat d'entitats entre les quals, potser d'una forma particular en el moment actual, és on creiem ens hem d'emmarcar.

Les planes que segueixen s'inicien amb una breu ressenya històrica que introdueix el sentit del nostre treball avui. Procurarem d'exposar els serveis que oferim, fent especialment esment al per què de cada un i a opcions com l'educació ambiental. També dedicarem dos

apartats a explicar l'organització del S.C.V. com a experiència de gestió i com a experiència d'economia social. I acabarem dibuixant la nostra aposta pel futur.

Ens podeu trobar a:

Servei Colònies de Vacances
Fundació Institut Pere Tarrés
d'Educació en l'Esplai
Numància, 149-151
08029 BARCELONA
Telèfon 93-430.16.06.
FAX 93-419.62.68.

Breu ressenya històrica

La tradició del moviment de colònies que la nostra entitat recull, tot i tenir arrels en l'Acció Catòlica i fins i tot en la Federació de Joves Cristians, en la qual milità el Dr. Pere Tarrés, podem dir que neix amb la represa de les colònies. Les parròquies organitzadores s'adrecen a Càritas per tal de demanar aliments, flassades, lliteres i altres mitjans amb què acondicionar humilment qualsevol casalot per fer-hi colònies. La llet americana és un paradigma de la tasca assistencial que Càritas facilitava en aquelles primeres colònies.

«De la llet americana a l'animació sociocultural»

La història de la nostra entitat comença amb la represa de les colònies des d'algunes parròquies, després que la Guerra Civil estronqués l'obra de colònies portada a terme fonamentalment per l'Ajuntament de Barcelona. L'any 1946, de manera semiclandestina i a l'empar de l'Acció Catòlica, algunes parròquies recuperaren les colònies amb un sentit social i educatiu.

L'any 1957 es creà, dins de Càritas, el Secretariat de Colònies. És el moment en què, com una secció d'aquesta institució, neix la nostra entitat. L'any 1960, aquest Secretariat imparteix el primer curs de monitors de l'Estat espanyol —predecessor de la futura Escola de l'Esplai de Barcelona—.

L'any 1965, el Secretariat de Colònies es converteix en Servei Colònies de Vacances (S.C.V.) i assumeix les tasques de l'Escola de Monitors. Aquesta entitat comença aglutinant els diferents centres organitzadors de colònies facilitant-los un espai comú de trobada, una formació i uns serveis, que comencen a ser, ja en algun cas, cases de colònies. El S.C.V. comença a promoure, donant més suport moral que d'altre tipus, el fet que diferents rectories siguin acondicionades per diversos grups com a cases de colònies. L'any 1967, es crea la Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai de la qual

el S.C.V. de Barcelona n'és membre fundador.

L'any 1968, impulsats per l'equip del S.C.V. inicien les seves activitats els primers centres d'esplai de Catalunya: parlem dels clubs que actuen fonamentalment els dissabtes a la tarda, continuadors, durant el curs, de la tasca duta en les colònies d'estiu. També aquest any, per iniciativa del matrimoni Güell-Olivella i amb el suport de Càritas —a qui segueix pertanyent el S.C.V.—, es construeix la primera casa de colònies de Catalunya projectada i feta de nova planta per a tal finalitat, a Calafell: porta el nom d'Artur Martorell, en homenatge al gran pioner de la pedagogia de colònies, mort un any abans.

L'any 1970, es reorganitza el S.C.V. de Barcelona, on resten els seus materials i la incipient Federació de Centres. Es crea l'Escola de l'Esplai de Barcelona per tal d'assumir-ne les tasques de formació. L'any 1972, ambdues entitats són reconegudes oficialment com a tals, i com a filials, amb organització pròpia, de Càritas Diocesana de Barcelona.

L'any 1974, després d'haver tingut la seu en un despatx de Càritas a la Plaça Nova i al Carrer de la Cucurulla, el S.C.V. i l'Escola de l'Esplai es traslladen a una nova seu al carrer d'Avinyó, 7. El creixement i desenvolupament de llurs activitats justifiquen el canvi.

L'any 1976, organitzat pel S.C.V. i

l'E.E., se celebra el centenari de les Colònies amb un seguit d'actes: exposició, publicacions, simpòsium, I. Aplec de Centres. La celebració del centenari té un gran ressò públic i és un pas decisiu per assolir una presència social de les colònies a Catalunya d'acord amb la importància que ja tenia aquest moviment. També, caiguda la dictadura, el S.C.V. comença a formar part dels diferents organismes democràtics de joves que es van creant: Taula Coordinadora d'Entitats i Moviments Juvenils de Catalunya, Taula de Joves de Barcelona, Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, a través de la Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai.

L'any 1979, se celebra l'Any Internacional de l'Infant amb importants aportacions del S.C.V. i l'E.E. El S.C.V. realitza el II Aplec de Centres d'Esplai. L'any 1981, ambdues entitats es traslladen a l'actual seu del carrer Numància 149-151 (torre). El S.C.V. hi posa en marxa el primer alberg juvenil de la ciutat de Barcelona: l'Alberg Pere Tarrés. Aquesta nova seu està en els antics locals de la Clínica de la Mercè, on treballà i morí el Dr. Tarrés.

L'any 1985 representa un pas decisiu en la configuració actual de la nostra entitat: la seva majoria d'edat, la diversitat i l'especificitat de les tasques que es porten a terme i altres factors aconsellen la creació d'un ens autònom amb personalitat jurídica, canònica i civil que aixoplugui les nostres entitats. Neix

l'Institut Pere Tarrés, al qual es vincularan el Servei Colònies de Vacances com a entitat de Serveis, l'Escola de l'Esplai i el Moviment de Centres d'Esplai Cristians —creat en el mateix moment—, format per la Federació de Centres d'Esplai. Al cap de poc temps l'Institut prengué la forma jurídica de Fundació. A partir d'aquest moment, amb una estructura jurídica adient, amb unes possibilitats bàsiques i amb la col·laboració de molts organismes

—des de Càritas a la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya— és quan la nostra entitat pren l'embranchida que l'ha portat fins al moment actual.

Com a fet significatiu cal citar la celebració, l'any 1990, dels 25 anys del Servei Colònies de Vacances que tingué com a acte central la inauguració d'una nova casa de colònies anomenada Santa Maria del Roure, a Cantonigròs.

El sentit del treball del S.C.V. avui

de societat, de fe i educativa de l'entitat.

Sis idees força donen sentit a la nostra tasca avui. Cada una té un pes específic diferent dins del conjunt, tot i que, en l'exposició, poden semblar d'igual importància:

Oferir uns serveis amb un estil propi

La nostra entitat vol posar a l'abast de tota la societat unes cases de colònies i tots els serveis complementaris, des de l'estil que ens és característic. En una societat plural, de lliure iniciativa, recollint una història passada volem prestar els serveis com una realitat més dins de la pluralitat i amb uns trets ja apuntats i que al llarg del llibret aniran apareixent. Aquests són: professionalitat, rigor, no tenir afany de lucre, clara voluntat de servei, opcions fetes... Així doncs, facilitar la tasca als educadors que ens puguin reservar una cas de colònies, un autocar, uns monitors, etc. és la primera finalitat pròpia del S.C.V. I creiem que, per la realitat social que es vincula a la nostra entitat i per la demanda que hi ha, està plenament justificada.

Ser innovadors en les propostes per tal de motivar els grups educatius

Dins la finalitat de promoure l'educació en el lleure creiem que és bo de facilitar iniciatives, serveis que «engresquin» els educadors a desenvolupar activitats innovadores, a partir de les nos-

Ans d'explicar quines són les accions pròpies de l'entitat, per què i com les realitza i la seva forma organitzativa, procurarem exposar breument quines són les finalitats pròpies del S.C.V. dins les finalitats de la Fundació Pere Tarrés. Quina és la nostra aportació concreta, quina és la missió dins l'objectiu darrer que tots tenim marcat de promocionar l'educació en el temps lliure a partir de les opcions d'home,

tres opcions. Per això, des de fa uns anys, oferim cases de colònies fora de Catalunya: a les Balears, Astúries, Euskadi o a França i Bèlgica. Perquè creiem en la casa de colònies com a equipament educatiu alhora que creiem que cal obrir horitzons. Amb aquesta mateixa voluntat, cercant un treball enginyós i innovador, s'han creat les Escoles de Natura i del Mar.

Creiem que el nostre és un àmbit privilegiat d'anàlisi d'altres realitats més evolucionades, de coneixença de múltiples experiències, alhora que un «motor» que pot facilitar que grups educatius —escoles o centres d'esplai— portin a la pràctica aquest tipus d'activitats que seran un mitjà engrescador en la seva acció educativa envers els infants o el jovent.

La nostra anàlisi de l'oferta de vacances que la societat fa ens preocupa respecte a la proposta que fan la majoria de les entitats d'educació en el lleure. Les propostes força subvencionades i que parteixen de recursos més que suficients de l'administració, els suggeriments de les agències de viatges «especialitzades», etc. són molt atractius per al jovent malgrat que sovint són buits de contingut i allunyats de les nostres opcions. D'aquí el nostre compromís de possibilitar accions semblants des dels idearis dels nostres usuaris. Aquest seria un exemple i una explicació d'aquesta finalitat de facilitar la innovació des del S.C.V.

Oferir uns serveis de caire social

Molts dels serveis que oferim poden ser compensats econòmicament de forma suficient per part dels usuaris. Aquests poden abonar els preus del S.C.V., que estan un xic per sota dels del mercat. Amb aquests preus es cobreixen els costos i s'obté un marge per l'entitat.

Ara bé, per les raons que sigui, hi ha entitats amb menors recursos, hi ha accions educatives que es desenvolupen sense els mitjans econòmics suficients, hi ha grups que consideren un valor en si mateix o l'única forma de poder fer colònies preparar-se ells mateixos els àpats ... Totes aquestes consideracions i el nostre origen junt al Moviment de Colònies ens porten a intentar satisfer aquestes demandes de tipus social que són econòmicament deficitàries. Per això, el S.C.V. ofereix cases de colònies sense pensió completa a uns preus socials. Obre totes les seves cases, oferint-les totes sense pensió si així convé al grup, a uns preus força a l'abast, durant els caps de setmana, per facilitar un aixopluc i uns serveis en les sortides de cap de setmana. Aquest darrer servei és el que té més èxit de tota la nostra oferta, i possiblement el que més feina ens dona.

Aquests són alguns exemples, n'hi ha d'altres d'especials i estem convençuts que cada època ha de demanar els seus. Amb aquests serveis no volem pas contradir la idea de la Fundació que els centres han de fer l'esforç

d'autofinançar-se. Amb tot, estem convençuts que una de les nostres finalitats en l'oferta de serveis serà sempre d'oferir-ne uns amb un clar contingut social.

Hem de dir també que les tarifes habituals de les nostres cases són de les més econòmiques del «mercat»; tot i que sempre se'n poden trobar de més econòmiques en instal·lacions no gaire ben equipades, de difícil accés, o d'altres en el preu de les quals no es té en compte cap gratificació per als responsables, com és el cas d'algunes cases pertanyents a parròquies.

Gestionar un patrimoni existent

En tots els aspectes de la vida, la història condiona: en el moment de constituir-se la Fundació Pere Tarrés, aquesta entitat va rebre dues cases de colònies, les úniques propietats patrimonials de la Fundació. A elles cal unir uns contractes d'arrendament d'altres cases de colònies, en la majoria dels casos rectories i propietats eclesials. A més, hi ha un bon nombre de cases de colònies propietat d'escoles religioses, de parròquies i de particulars que simpatitzen amb la nostra tasca.

Tota aquesta realitat va nèixer per fer un servei, i avui el segueix fent. A més, en alguns casos, si no fos per la reconversió d'aquests edificis en cases de colònies, avui serien enrunats a causa de l'abandó. En altres ocasions, si no fos per la seva finalitat de cases de colò-

nies, no s'haurien obtingut ajudes, que ho han estat per als infants beneficiaris i per a la propietat mateixa.

Existeix, doncs, una realitat patrimonial que cal gestionar, que té un sentit per la tasca que fa i que, amb rigor i serietat, cal procurar mantenir.

Prestar directament uns serveis educatius

Aquesta opció es va fer, en bona mesura —i potser això és una autocrítica a la capacitat d'avançar-nos als esdeveniments— davant la demanda existent des de molts àmbits per tal que desenvolupéssim i oferíssim activitats.

El S.C.V. veu clar que, dins les opcions de la Fundació Pere Tarrés, és bo de desenvolupar activitats educatives directament. Aquestes accions poden reportar els següents beneficis:

- Portar a terme amb més infants una tasca educativa amb l'estil propi del qual ja hem parlat.
- Potenciar alguna de les nostres opcions de les quals veiem força mancada la nostra societat, com és el cas de l'educació ambiental.
- Gratificar els monitors que treballen voluntàriament en els centres del M.C.E.C., sempre que els responsables d'aquests centres ho autoritzin.
- Facilitar que, si els monitors dels centres del M.C.E.C. volen treballar com a tals, trobin aquest treball remunerat junt als companys del seu

mateix centre o d'altres amb els quals comparteixen un mateix ideari.

- Obtenir uns marges econòmics per al funcionament de l'entitat.

Per tot això citat anteriorment i procurant no fer mai competència a la tasca directa dels centres federats —per això només s'han organitzat activitats per a col·lectius, no per a infants individualment— es va fixar aquesta nova finalitat del S.C.V.

Col·laborar en el finançament de la Fundació Pere Tarrés

Degut a la manca d'un capital fundacional important i a la insuficiència de recursos de les altres dues seccions de la Fundació Pere Tarrés —Moviment de Centres d'Esplai Cristians i Escola de l'Esplai—, es va determinar també com a objectiu del S.C.V. de generar uns romanents que cobrissin els dèficits del conjunt.

Cada any, doncs, en aprovar-se els pressupostos, es fixa de comú acord una

quantitat possibilista però agosarada que el S.C.V. ha d'aportar com a romanent als serveis comuns de la Fundació perquè aquesta la distribueixi segons les necessitats de l'Escola i del Moviment.

Aquesta finalitat específica és la que explica allò «d'entitat sense afany de lucre» que a voltes costa de comprendre. La gestió ha de ser bona perquè es generin uns romanents que reverteixen, no en uns accionistes o particulars, sinó en unes entitats —Escola i Moviment— que desenvolupen unes activitats d'interès social.

Segur que hi ha més coses que es fan i que responen a uns motius clars però, sintetitzant-ho, creiem que els sis punts citats són els que orienten realment la nostra tasca. Encara més: creiem que, sense unes finalitats clares, sense tenir-les presents abans de cada decisió que es prengui, hi ha el perill que l'acció diària pugui fer perdre el nord a una entitat.

Serveis que ofereix el S.C.V.

L'objectiu d'aquestes planes és presentar unes reflexions sobre la tasca que es fa i una exposició genèrica sobre la nostra experiència de gestió en tant que pot ser útil. Així doncs, sense cap finalitat publicitària, creiem d'interès descriure els nostres serveis i intentarem fer-ho des de dins, a partir del seu funcionament; poc tindrà a veure, doncs, amb la classificació que en fem en el llibret publicitari (S.C.V. 1991).

Cases de colònies

En el darrer material publicitari citat oferíem fins a un total de 54 instal·lacions amb les quals mantenim unes relacions molt diverses. Les podríem classificar en cinc grups: cases gestionades directament, cases que s'ofereixen en exclusiva, cases que s'ofereixen esporàdicament, cases fora de Catalunya i Alberg Pere Tarrés a Barcelona.

Tot i que en qualsevol material nostre no s'hi observi, aquesta classificació, internament és molt clara. Les **cases de colònies gestionades directament** tenen un pes específic en tots els àmbits, força més gran que les altres. L'equip humà que les gestiona està format per personal del S.C.V., el qual té veu a l'interior de l'entitat; persones que, en molts casos, tenen el seu mitjà de vida en el S.C.V. o que des de fa anys hi treballen voluntàriament. Conjuntament amb aquestes persones decidim les millores que cal fer en cada casa, allò que els grups, en les enquestes que proposem en acabar cada estada, ens demanen. Amb ells fem els projectes, analitzem les accions a emprendre, constatem els recursos existents, dissenyem les activitats complementàries que poden ser bones per als grups i per millorar l'ocupació de cada instal·lació.

Cada casa té un administrador que és la màxima autoritat: ell sap que l'estructura central del S.C.V. sempre estarà al seu costat, ell ha dissenyat de manera conjunta amb els altres membres del

S.C.V. la normativa i sap que, pel volum de l'entitat, no hi ha més remei que aplicar-la, amb humanitat però de forma estricta.

Les compres d'aliments a l'engròs o la reposició del mobiliari, són accions que es fan conjuntament per a aquestes cases de colònies. Cada mes fan un diari de les despeses i ingressos i l'envien a l'administració central amb els comprovants corresponents. L'administrador cobra als grups i té força autonomia administrativa. Un cop l'any ens trobem tots, discutim sobre els problemes comuns, analitzem el futur, compartim un dia de germanor i anem coneixent les diverses cases. En funció de la història personal de cada administrador hi ha d'altres formes de participació; amb tot, ens veiem gairebé mensualment i la relació telefònica és habitual.

De cases de colònies gestionades directament en tenim nou i ben aviat en tindrem una més. Cinc en règim de pensió completa i quatre sense pensió. L'opció social de què abans parlàvem en les cases sense pensió és, doncs, forta pel que fa a les instal·lacions gestionades directament per l'entitat. Dues cases són de propietat, la resta són arrendades o cedides.

Les cases de colònies que s'ofereixen en exclusiva tenen una relació especial amb nosaltres. De fet, són propietat d'entitats d'església o de particulars que simpatitzen amb el S.C.V. S'ofereixen en exclusiva a través de la nostra entitat,

amb la qual cosa, en alguns casos, els propietaris deixen de banda qualsevol oportunitat de guanyar diners. Des del S.C.V. els retenim una quantitat, menor de l'habitual en les empreses intermediàries de cases de colònies, per les despeses que ens ocasionen i per les finalitats de l'entitat. Realment, i de forma verbal en la majoria de les ocasions, ens sentim mútuament compromesos. Els propietaris d'aquestes instal·lacions sempre que tenen un grup, l'envien al S.C.V. llevat que sigui de la mateixa entitat propietària. El S.C.V. els tracta com si les cases fossin pròpies. A més, en algunes ocasions participen de compres conjuntes, se'ls faciliten tràmits amb l'administració, se'ls avisa de novetats, es defensen els seus interessos, se'ls orienta en millores, es col·labora a demanar subvencions... És, doncs, una relació poc usual, no mercantil, tot i que hi ha un moviment econòmic. Dins d'aquest grup hi ha un total de 15 cases amb les quals la relació descrita és força heterogènia. D'aquestes, 9 són en règim de pensió completa i 6 sense pensió. Aquestes cases solen compartir els nostres preus, que són més ajustats que els del mercat en general, i solen fer també un preu especial als centres adheritats al M.C.E.C.

El tercer grup està format per **les cases que s'ofereixen esporàdicament** a través del S.C.V. Inicialment ens vam obrir a aquesta tipologia de cases volent complaure tothom que ens demanava una instal·lació i pensant que, a voltes, totes les anteriors estaven ple-

nes. Aquesta modalitat ens ha permès d'establir una relació enriquidora amb cases d'entitats i d'altres diòcesis. També ens hem obert a cases de particulars, i estem segurs que això ha aportat riquesa al S.C.V. En total, oferim en el nostre darrer catàleg un total de 16 cases d'aquest tipus. A algunes els enviem grups sovint, a d'altres més esporàdicament i també enviem grups, si ho precisem, a d'altres cases amb les quals hi ha un contacte més aïllat i que no apareixen en el catàleg. Totes aquestes cases són amb pensió completa.

La nostra entitat no accepta de treballar amb qualsevol casa: primer la visitem i procurem que s'adapti a la normativa vigent de cases de colònies de la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya. En segon lloc, volem conèixer els responsables: hem rebutjat de treballar amb cases en les quals s'observa un excessiu interès mercantil o unes idees força apartades de les nostres. També deixem de treballar amb aquelles de les quals coneixem males experiències dels grups. Amb tot, volem insistir en el fet que aquest àmbit de cases de colònies, obert fa escassament quatre anys i molt variable en els seus inicis, ens ha ensenyat moltes coses.

El quart àmbit és el de **les cases de colònies fora de Catalunya**. La pràctica totalitat de les 11 instal·lacions que oferim són propietat d'entitats sense afany de lucre amb un tarannà semblant al nostre. El motiu de la proposta creiem

que ha quedat prou explícit quan hem parlat, en les finalitats del S.C.V., de ser innovadors per tal de motivar als grups educatius.

El contacte amb aquestes cases ha estat l'excusa per començar a mantenir contactes amb entitats homòlogues a la nostra d'altres indrets. Fa ja cinc anys que aquestes relacions es van iniciar amb la Unió Francesa de Centres de Vacances (UFCV) de la regió Nord-Pas de Calais, amb seu a Lille, i amb la Federació de Escuelas de Educadores del Tiempo Libre Cristianas, de la qual és membre fundador l'Escola de l'Esplai de Barcelona —cosa que ens va facilitar contactes amb Ezkide Eskola de Sant Sebastià i amb els grups d'Esplai de Mallorca (GEDEM)—.

Posteriorment hem participat en les trobades de Turisme Jove que es desenvolupen en el marc de la Fira de Turisme de Madrid (FITUR) i hem establert relacions també amb els Gîtes d'Etape du Centre Belge du Tourisme des Jeunes.

Totes aquestes relacions ens han conduït també a atraure grups per a les cases del S.C.V. i a conèixer realitats com el Bureau International du Tourisme Social (BITS) i la Federation International Youth Travel Organisations (FIYTO) de les quals ben aviat formarem part.

Finalment resta l'**Alberg Pere Tarrés**. Aquest va ser el primer Alberg de Joventut que es va obrir a Barcelona, l'any

1981. Des d'aleshores, exceptuant un curt interval, ha obert diàriament les seves portes a moltes persones que, des dels llocs més allunyats del planeta, i amb una motxilla a l'esquena, han vingut a visitar la nostra ciutat. Alhora ha ofert un lloc d'estada econòmic i acollidor per a les sortides de fi de curs de moltes escoles d'Espanya que es proposen de conèixer Barcelona. Forma part de la International Youth Hostel Federation (IYHF) i de la Red Española de Albergues Juveniles (REAJ). Hom el pot trobar anunciat a totes les guies internacionals.

El percentatge d'ocupació d'aquesta instal·lació és molt elevat i, tot i oferir un servei un xic diferent a les altres activitats, l'entitat fa un servei social força interessant. Unida a la tasca d'acolliment, ben sovint n'hi ha una altra d'assistència social que, en la mesura de les possibilitats de la direcció, es procura d'atendre i orientar.

L'Alberg manté convenis per acollir refugiats, persones a les quals els ho han pres tot, i, sense perdre la seva finalitat d'establiment econòmic, procura acollir el millor possible tothom que s'hi atansa. Remarquem això d'establiment econòmic perquè, en una ciutat de les dimensions de Barcelona, si hom no es manté fidel a la idea inicial, fàcilment pot reconvertir-se en un centre de beneficiència com d'altres n'hi ha, cosa que, per diverses raons, creiem que no ha de ser la nostra missió.

Servei d'assegurances

El servei d'assegurances facilita realment la feina als educadors, els ofereix uns bons avantatges i ajuda l'entitat. L'avantatge d'oferir aquest servei que cobreix accidents, vida i responsabilitat civil per a un col·lectiu important rau en la possibilitat d'obtenir uns bones condicions tant pel que fa a primes com a cobertures. El tràmit d'adherir-s'hi és instantani a través del nostre taulell, i també pot fer-se per correu. Durant el curs 90-91 es van assegurar gairebé 20.000 persones entre infants i educadors. S'ofereix a través de la correduria d'assegurances COGRUP i de la Companyia Catalana Occidente.

Transports del S.C.V.

Aquest servei s'ofereix com a complement de les reserves de cases de colònies, amb la finalitat també de facilitar la tasca als educadors, tot donant alhora unes bones condicions econòmiques en el cas dels autocars.

Al cap de l'any s'ofereixen uns 300 serveis d'autocars a través d'una agència de viatges que hi dona cobertura i de dos transportistes, fonamentalment. També, en el cas de viatges més llunyans, a través de les agències, podem facilitar el bitlletatge de vaixells i avions a preu de tarifa. A més, se cerquen sempre les tarifes de grup i de vols més econòmiques. Es tracta d'un servei més que complementa l'oferta de cases fora de Catalunya.

Assessoria a cases de colònies

Cada cop són més les persones particulars, entitats, parròquies que s'adrecen a la nostra entitat a consultar-nos sobre cases de colònies. Hi ha qui vol un arquitecte, proveïdors, orientacions sobre l'administració, ens demanen informacions sobre legislació... Cada cop hi ha una major consciència d'acomplir la normativa vigent.

El S.C.V. procura atendre gratuïtament, dins de les limitacions que tenim, tot hom que se'ns adreça. A més, en força ocasions, després d'aquest primer contacte, neix una relació estable que facilita que els grups gaudeixin d'aquesta nova casa de colònies.

L'assessorament parteix de valorar, en primer lloc, si és viable de mantenir la casa de colònies. Es tenen en compte les possibilitats econòmiques, l'interès que pot tenir per als grups, l'estat de la instal·lació. Cas que la conclusió sigui de continuar, es faciliten tots els tràmits i les accions conseqüents.

Encants de l'esplai i publicacions

Tot i no ser una de les finalitats expresses del S.C.V., des de sempre tenim encomanada la tasca d'oferir un punt de venda de llibres en la nostra seu social. En aquest cas no hi ha cap interès eco-

nòmic, ja que tradicionalment era força deficitari, bé que des de fa uns anys donant la gestió a tercers hem lograt aturar i millorar el servei. Actualment, el subministrament de llibres el fa Editorial Claret, que és responsable del punt de venda. Nosaltres només posem una persona que fa les vendes i manté l'ordre en el lloc; la veritat és que estem convençuts de fer un servei útil.

En segon lloc, el conjunt de la Fundació procura, en la mesura del possible, fer el màxim de publicacions. El S.C.V. ha col·laborat tradicionalment en aquesta línia, tot i ser el nostre àmbit el que menys s'hi presta especialment, si es compara amb l'Escola de l'Esplai. Amb tot, darrerament s'han editat, conjuntament amb una editorial, dos llibres: un sobre la casa de colònies La Ruca (1988) i un altre sobre alimentació (1991) amb un apartat pràctic, molt demanat, de la cuina a colònies. També internament s'han publicat bastants materials a partir de les escoles de natura i hi ha nous projectes d'edició en els quals s'està treballant.

Serveis educatius

Creiem que han estat suficientment justificats quan hem exposat com a objectiu de l'entitat la decisió de prestar-los directament. En la pràctica, a l'estiu organitzem colònies per a l'Ajuntament de Barcelona, per als Serveis Socials de la Comissió de les Comunitats Europees, per a alguna empresa... i, dins

l'àmbit de l'educació ambiental, aquest estiu s'han organitzat uns camps de treball conjuntament amb l'Institut Català de Serveis a la Joventut, de la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya.

El S.C.V. compta amb una persona alliberada coordinadora d'aquests serveis. Ja fa uns anys que es va fer una tramesa de fitxes per trobar monitors i actualment es cerquen a través de la revista de l'Escola i el Moviment, i són molts els que omplen la fitxa de la «borsa de monitors». A partir d'aquestes fitxes i de les bones experiències d'anys anteriors, es fan les propostes d'equips per a les activitats de l'estiu següent. Els equips de monitors preparen les activitats amb la supervisió i el suport del coordinador del S.C.V.

Dins d'aquest apartat s'emmarcaria la nostra experiència i les nostres opcions en l'**educació ambiental**, que és força valuosa per al S.C.V. Donada la importància de la gestió, ho hem tractat com un apartat més amb personalitat pròpia.

Els centres d'educació ambiental

La finalitat darrera de les escoles d'educació ambiental és de contribuir a l'esforç pedagògic que es dona arreu del nostre país de sensibilitzar els infants i el jovent sobre la necessitat de conservar el nostre medi, de conèixer els conceptes essencials pel que fa al fun-

cionament dels sistemes naturals, de mostrar la interdependència entre el medi biofísic i l'acció cultural, d'obtenir criteris per a una gestió i utilització racional dels recursos naturals, i, en síntesi, d'ajudar a reconèixer uns valors que fonamentin un tarannà ètic envers el medi, de respecte, de relació positiva i de solidaritat amb les generacions futures.

En aquest marc genèric, doncs, no ens preocupa solament l'ensenyament de les ciències naturals i socials sinó també el compliment dels objectius de l'educació ambiental, que no es limita al simple coneixement.

Amb aquesta convicció hem definit els nostres objectius educatius, graduats i adaptats a cada edat, i que abasten les dimensions del coneixement, del sentiment i de l'acció.

Objectius educatius

En el programa que actualment estem desenvolupant, definim l'objectiu general de la següent manera:

- **Conèixer** els principis bàsics del funcionament dels sistemes naturals.
- **Sentir** la necessitat de vetllar per la conservació del medi.
- **Saber utilitzar** racionalment els recursos naturals que tenim al nostre abast.

Per a cada grup d'edat, cadascun dels quals inclou dos cursos d'EGB, hem

desglossat aquest objectiu genèric en els punts següents:

Conèixer

Conèixer els principis bàsics del funcionament dels sistemes naturals.

- 1r. nivell (7-8 anys). Conèixer i entendre un sistema natural com un tot, on els elements estan relacionats segons diferents graus de dependència.
- 2n. nivell (9-10 anys). Conèixer l'acció transformadora de l'ésser humà sobre aquests sistemes.
- 3r. nivell (11-12 anys). Conèixer l'acció degradadora de l'ésser humà sobre aquests sistemes.
- 4t. nivell (13-14 anys). Conèixer i entendre la biosfera com un tot, on els elements estan relacionats segons diferents graus de dependència, tant en l'ordre natural com en el social.

Els objectius són acumulatius, en el sentit que en cada grup d'edat es treballen, o bé es recapitulen, continguts referents a objectius anteriors, potser no del tot assolits o treballats.

Més endavant expliquem els conceptes i els continguts específics per a cadascun d'aquests objectius.

Sentir

Sentir la necessitat de vetllar per la conservació del medi.

- 1r. nivell. Prendre consciència que el medi pot ser fet malbé.
- 2n. nivell. Sentir els factors que afec-

ten el medi com a factors que ens afecten també a nosaltres.

- 3r. nivell. Revoltar-se pels desequilibris que l'home provoca.
- 4t. nivell. Sentir-se responsable de la conservació i recuperació del medi.

Actuar

Saber utilitzar racionalment els recursos naturals que tenim al nostre abast.

- 1r. nivell. Adquirir hàbits de netedat que contribueixin a la conservació del medi.
- 2n. nivell. Adquirir hàbits de la vida quotidiana de baix impacte ambiental.
- 3r. nivell. Donar a conèixer els equilibris que fa la persona humana.
- 4t. nivell. Lluitar contra els factors que posen en perill la conservació del medi.

En l'aspecte **conèixer**, fem especial incidència en el funcionalisme dels sistemes naturals i en les interrelacions entre el medi i l'activitat humana. Ens interessa més que els nois i les noies aprenguin a entendre «com funciona» un bosc o una bassa, que no pas que coneixin els detalls dels seus elements però d'una forma inconnexa i poc globalitzant.

De vegades diem que, per conduir bé un cotxe, ens interessa primer de tot conèixer com funciona, que no pas saber el nom i l'estructura de cadascuna de les seves peces; no diem que això

no sigui important, però en tot cas no és prioritari. Per a la correcta comprensió dels ecosistemes i de l'acció de l'ésser humà sobre el paisatge, i per tal que aquesta acció transformadora sigui integrada i racional, ens cal orientar tota la nostra pràctica educativa a «entendre» el funcionament dels sistemes, i d'una manera global, com una unitat formada per moltes peces.

En l'aspecte **sentir**, volem treballar amb els nois i les noies els aspectes afectius, imprescindiblement presents quan hom assumeix una actitud positiva envers el medi. El simple coneixement no és prou: cal implicació, sensibilitat, tendresa, responsabilitat en la relació amb el medi.

Volem subratllar aquí la relació personal de nois i noies amb l'entorn, a través dels sentits: els sorolls, les olors, els colors, les formes, les impressions, la bellesa, i també el contrast, l'impac-te, el rebuig a l'acció degradadora. Calen aquí espais més reposats, de recerca en les coses petites, de contemplació, d'harmonia amb el medi.

Coneixement i sentiment han de portar a l'**acció**. Volem també orientar la nostra acció educativa cap a la presa de decisions, a l'adquisició d'hàbits i de comportaments, a la clarificació de criteris per a la resolució de problemes ambientals.

Amb els més petits, a partir d'allò més quotidià; amb els més grans, introduint pràctiques de gestió dels sistemes naturals.

Continguts i metodologia en l'acció educativa

Hem preparat per a cada grup d'edat un conjunt de conceptes a treballar amb el grup de nois i noies, de cara a tenir una comprensió global dels sistemes. Els continguts desglossats són els següents i formen l'esquema bàsic del plàning de l'estada a La Ruca.

- 1r. nivell: L'aproximació a la interdependència dels elements d'un sistema es fa des del punt de vista tròfic, amb la descoberta de les diferents funcions d'animals, vegetals i fongs en tant que organismes productors, consumidors i descomponedors. Es treballa la idea de *xarxa* entre poblacions d'organismes. És a dir, en aquest grup d'edat s'aborda l'ecosistema sobretot des de l'estudi de la seva part viva (biocenosi).
- 2n. nivell: Aquí es treballa més la part física de l'ecosistema, el biòtop, i com els organismes s'adapten a condicions diferents. Ens interessen destacar aquí, com hem vist en els objectius, com l'ésser humà intervé en els sistemes naturals i els transforma. Ho veiem sobretot des de les activitats primàries, que van transformant el paisatge i hi deixen una «empremta»: el patrimoni cultural.
- 3r. nivell: El concepte d'ecosistema és reforçat aquí amb el treball sobre els fluxos de matèria i energia, i les

relacions entre organismes, més complexes que no les que es veuen en el primer mòdul.

L'activitat humana, quan desestabilitza aquestes interrelacions i aquests fluxos, provoca un determinat impacte ambiental, que s'analitza també en aquest nivell.

- 4t. nivell: Al darrer nivell, es completa la noció de sistema com un tot, treballant els conceptes de diversitat, autorregulació i successió ecològica. Veiem també la representació de fenòmens socio-econòmics, a nivell planetari fins i tot, sobre el medi local.

La metodologia que s'utilitza per treballar els objectius proposats al llarg de l'estada és la definida per l'educació ambiental com:

- **Descoberta:** Els nois i les noies s'introdueixen en el món que volem conèixer, hi tenen un primer contacte.
- **Observació:** Coneixen elements del sistema, prenen dades, recopilen informació...
- **Identificació dels elements observats:** Què són?
- **Interpretació:** Per què són? Quina funció fan en el sistema?
- **Establiment d'un model** que expliqui altres situacions que es puguin observar, els siguin útils a l'hora de prendre decisions i els impulsin a l'acció.

L'estada parteix d'un centre d'interès,

diferent per a cada nivell, que vol motivar els nois i les noies a participar en l'activitat que els proposen les Escoles d'Educació Ambiental.

Se segueix una línia que dona sentit i relliga la seqüència d'activitats que es van desenvolupant al llarg de l'estada.

Els horaris

L'horari que proposem és el següent:

8'00 Llevar-se
9'00 Esmorzar
9'30 Neteja de la casa
10'00 Activitat del matí
13'30 Temps lliure
14'00 Dinar
15'00 Temps lliure
16'00 Activitat de la tarda
(amb berenar)
19'30 Temps lliure
20'00 Sopar
21'00 Activitat de la nit
22'30 Anar a dormir
23'00 Silenci

L'activitat del matí i l'activitat de la tarda són les que porten els monitors, la resta és responsabilitat del grup.

En l'estada de tres dies, l'activitat de la primera nit correrà a càrrec del grup —es veu convenient realitzar algun joc de nit—, i la de la segona, a càrrec dels monitors.

S'ha de procurar que nois i noies dormin un mínim de 8 hores. A la casa hi

ha d'haver silenci a partir de les 23 h., per respectar el descans del personal de la casa i de tot el grup.

Monitors i mestres

La divisió de feines a realitzar per mestres i monitors durant l'estada del grup volem que quedi al més ben definida possible.

Els monitors seran els que portaran les activitats específiques, proposades per treballar els objectius del programa establert en l'estada. Són les que en l'horari s'anomenem «activitat del matí» i «activitat de la tarda». També forma part del programa preparat pels monitors l'«activitat de la nit» del segon dia de l'estada. En aquesta activitat, però, és imprescindible el concurs dels i de les mestres, que hauran de participar i implicar-se al màxim en el desenvolupament del programa: coneixen bé el grup i els correspon de complementar la tasca que fan els monitors especialitzats. D'altra banda, tenen la responsabilitat del grup, i tenen cura del desenvolupament de l'activitat quotidiana: les hores dels àpats, l'anar a dormir i el llevar-se, la neteja de la casa, el temps lliure i el manteniment de l'ordre en tot moment, així com la relació amb el personal de la casa.

Volem que la relació mestres-monitors sigui de màxima col·laboració, per tal que faciliti en tot moment el seguiment permanent de l'activitat i l'avaluació final.

Tasca prèvia a l'estada i tasca posterior.

Cal entendre l'estada de natura com un espai de treball que requereix una feina prèvia i una altra de posterior a la mateixa escola. Els nois i les noies han de ser conscients que, tot i el canvi d'entorn, hi van a treballar, i que és ara quan poden aplicar tots els coneixements i mètodes de treball que han après.

També, en acabar l'estada, és convenient de fer un treball a l'escola, enfocat cap a la reflexió i l'aprofundiment de tot allò que han vist.

Aquest procés ajuda a veure l'escola de natura com una part constitutiva d'un programa i no com un acte puntual i deslligat.

Per tal que això pugui ser així, s'enviarà un programa per orientar el professorat, en el qual constarà un bloc de continguts que aconsellem de treballar i una bibliografia de referència per a professorat i alumnat. A més, abans de començar les estades de natura, es farà una reunió amb els i les mestres per tal de facilitar el material a treballar abans i després de l'estada de natura, i per lliurar el programa adequat a l'edat de l'alumnat i comentar-ne aquells aspectes que no quedin clars.

A partir d'aquí es desenvolupen els objectius per a cada nivell d'edat i s'arriba fins a la concreció de les activitats.

L'organització del S.C.V.: una experiència de gestió

El canvi que suposa, l'any 1985, la creació de l'Institut Pere Tarrés d'Educació en l'Esplai per a l'estructura del Servei Colònies de Vacances és força important. En parlar de l'organització de l'entitat ens referirem a aquesta darrera etapa en la qual també hi ha hagut una evolució prou marcada. Cal tenir present que amb cinc anys s'ha avançat força en la modernització del conjunt de l'oferta i en inversió en les instal·la-

cions, així com en el creixement en tots els àmbits del S.C.V. com de les altres seccions de la Fundació Pere Tarrés.

El Patronat és l'òrgan de govern de la Fundació, aquest nomena un gerent, que inicialment n'era de la Fundació i del S.C.V. Amb el temps s'ha vist que, malgrat que en el moment actual ambdós càrrecs recauen sobre la mateixa persona, convé diferenciar el gerent de la Fundació del director del S.C.V., persona amb veu i vot en el Patronat, en tant que patró, per raó del seu càrrec directiu en el S.C.V.

Recentment s'ha creat un equip directiu format pel director del S.C.V. —avui també gerent de la Fundació— i els responsables dels diferents àmbits que amb el temps s'han anat perfilant: cases de colònies, administració, autocars, manteniment, director de l'alberg, responsable dels serveis educatius... Aquest equip poc a poc ha anat assumint les decisions de major transcendència en el si de l'entitat.

Un cop l'any, l'equip directiu amb la resta de personal d'oficines i d'algunes cases de colònies es reuneixen per tal d'avaluar el funcionament de tots els àmbits del curs i delimitar els objectius i les línies d'acció per al curs següent. S'escolta també, a través d'altres canals més informals, la resta de responsables de cases de colònies, el Patronat i els responsables de les altres seccions de la Fundació. Es procura recollir els suggeriments dels usuaris dels serveis.

Amb tot aquest material, el director elabora durant l'estiu, el programa d'acció per al curs vinent, el qual és debatut i aprovat en l'equip directiu. Després de l'aprovació se'n dóna la major difusió interna i es cerca el compromís de totes les persones que hi són implicades. Al costat de cada objectiu i de cada acció concreta que es presenta hi ha un responsable que allò es dugui a terme.

Un aspecte a tenir en compte és com se cerca l'equip humà que treballa en el S.C.V. Sempre que és possible s'elegeixen els col·laboradors entre monitors o ex-monitors de centres d'esplai del Moviment de Centres d'Esplai Cristians o persones militants en entitats afins. Es facilita la seva participació en els centres dels quals provenen. Creiem que és important aquest treball amb les entitats a les quals el S.C.V. dirigeix la seva acció. Aquesta opció reporta també els seus problemes, especialment el fet que treballen a l'entitat persones sense gaire experiència professional, molt joves, que sovint al cap d'un temps ens deixen. Fins i tot això té uns valors positius: la renovació, les cares joves són necessàries en una entitat juvenil, sacrificant fins i tot l'eficàcia, en algun moment, o el fet d'haver de tornar a ensenyar algunes feines cada dos anys. També té de positiu el component de voluntariat i simpatia amb l'entitat que aquestes persones aporten.

Ho hem citat amb anterioritat, però creiem que és important tornar a ressaltar el treball conjunt amb els admi-

nistradors de cada casa de colònies. L'esforç d'arrelament que fa el S.C.V. a cada lloc passa per qüestions tan poc importants, si es vol, com procurar de fer les despeses en serveis del lloc o de donar feina a persones de la zona.

En la mesura que el nostre projecte d'entitat ha anat madurant i que també els seus responsables s'han anat formant, hem procurat d'anar planificant amb rigor la nostra tasca. Va ser a partir d'aquesta voluntat que vam procurar d'incorporar el marketing com una forma de gestió de l'entitat. Partíem de la definició de Josep Chias (J.O. Pujol, 1990) que el marketing és un procés de gestió responsable d'identificar, anticipar i satisfer les necessitats de l'usuari de forma rendible. La rendibilitat es cerca en els sis punts desenvolupats, no només en el rendiment econòmic, sinó en el social, en la innovació o en la prestació de serveis.

Definit el nostre servei principal, les cases de colònies, hem procurat d'establir els punts necessaris amb els usuaris amb la finalitat de captar permanentment el que ells volen, necessiten o fins i tot poden arribar a necessitar. D'altra banda, mitjançant els canals de comunicació que hem estat capaços de crear, hem procurat mantenir-los informats de les propostes concretes i de l'estil que volíem que tingués la nostra entitat. Tota la nostra comunicació i els nostres serveis i, per tant, l'actitud disposta de tots els membres del S.C.V. guardaven una coherència amb el nos-

tre estil. Estil rigorós, professional, auster, obert, sense ànim de lucre.

Aquest ha estat el nostre posicionament a partir, també, d'una anàlisi d'ofertes semblants existents i d'aquells punts forts que ens fan reconèixer com a entitat i d'aquelles mancances en què també ens reconeixem. Hem procurat d'estar a l'aguait de la realitat canviant, no perdre oportunitats i saber reaccionar davant les amenaces.

D'aquest treball rigorós i compromès assumit per tots hem procurat que en sortís allò que els tècnics anomenen el «mix» de l'oferta. No volem fer creure que tothom tenia mentalment assumit el conjunt del pla de marketing però sí que tothom repetia amb sornegueria el lema d'un curs que anomenàvem «opció per la qualitat».

Tot el «mix» de l'oferta pretén complaure l'usuari: serveis, preus, distribució o facilitat i tracte a l'hora d'accedir als serveis i a la comunicació. I, a més de complaure l'usuari, tot està també al servei de la rendibilitat cercada: autofinançament, tasca social, gestió del patrimoni, innovació, etc.

A continuació procurarem parlar de l'element del «mix» que sovint es pren com el més important, el que fa referència a la comunicació. En un primer moment vam crear una publicació periòdica, «Vilamar», de la qual se'n distribuïen uns 15.000 exemplars tres cops l'any gratuïtament. A uns preus mòdics

i amb la facilitat d'incloure-hi publicitat podíem adreçar-nos a moltes persones interessades en l'entitat: va acomplir la seva missió. Va ser una adolescència de l'entitat i de la revista: vam fer conjuntament un gran salt. L'augment desproporcionat de les tarifes de correus no van permetre'n la continuïtat.

Amb l'ajuda de diversos sponsors, fonamentalment caixes d'estalvi, vam elaborar uns opuscles informatius de cada casa de colònies, de cada servei i del conjunt de l'entitat. Hem de dir que estan força ben fets, tant a nivell de contingut com de disseny gràfic. Aquests materials, units a mailings selectius, han estat una altra forma de comunicació. Per últim, per al curs 1991-92 hem fet realitat el somni d'editar un llibret amb tota l'oferta de serveis, el qual també a través de tècniques de marketing directe, serà distribuït selectivament. Es tracta del llibret al qual feiem referència en descriure els serveis.

No podem oblidar el reconeixement que suposen les aparicions en els mitjans de comunicació social en moments clau com la campanya de cada estiu o la celebració dels 25 anys de l'entitat, l'any 1990. Amb tot, som conscients que la millor forma de comunicació és el tracte personal que es dona en les cases de colònies, per telèfon, a través del taulell o responent la correspondència. Tot l'equip de l'entitat procurem d'actuar també d'acord amb aquest principi.

L'organització del S.C.V.: una experiència d'economia social

Segons els manuals, l'economia social és aquell àmbit econòmic no generat ni pel sector privat amb ànim de lucre ni pel sector públic. Tot i partir de la iniciativa privada té un component important de servei públic. Està format per les associacions, fundacions, mútues i altres organitzacions que es defineixen sense afany de lucre.

L'única diferència que marca la defini-

ció és el fet que hi ha la possibilitat que es generin romanents econòmics —cosa que el sector públic no pot fer— i que aquests romanents es destinin a les finalitats pròpies de l'entitat —cosa que el sector privat amb ànim de lucre les fa revertir en cada un dels accionistes—. Pel S.C.V. hi ha més diferències, possiblement de matís, que una societat familiar possiblement també fa seus, que no són exclusius de les entitats, però que creiem que han d'anar unides al sector de l'economia social.

Un d'aquests altres trets característics de les entitats d'economia social és de prestar serveis no rendibles, procurant de gestionar l'organització amb una participació important de tots els seus membres, pensant en unes finalitats o rendibilitats més obertes que no l'obtenció de guanys econòmics, procurant una bona entesa entre tots els col·laboradors que se senten partíceps del projecte. Un altre tret característic de les entitats d'economia social és de procurar gratificar de la forma més justa possible als que hi treballen. Aquest, malauradament, no és el cas del S.C.V. per raons que tot seguit desenvoluparem; amb tot, s'ha fet un esforç de millora important de les condicions laborals: tothom està correctament assegurat i els salaris són mínimament dignes.

Dues són les raons per les quals el fet de ser una entitat d'economia social no reverteix prou en els que hi treballen. La primera raó és que l'activitat econòmica que desenvolupem —en el nos-

tre cas, la principal són les cases de colònies—, no és gaire rendible: les cases de colònies són, elles mateixes, un servei social que no deixa marges gaire significatius. Aquesta raó és comuna a d'altres entitats d'economia social que se solen crear sota les fórmules jurídiques «sense afany de lucre» per aquest motiu. La segona raó, en el cas concret del S.C.V., és que hi ha un compromís ja citat de destinar, des de l'inici de cada curs, uns romanents pactats a cobrir els dèficits del Moviment de Centres d'Esplai Cristians i de l'Escola de l'Esplai.

Les finalitats d'ambdues entitats que formen part de la Fundació Pere Tarrés són també de tipus social i formatiu. Llurs activitats encara són menys rendibles que les nostres —inexistents en el M.C.E.C. i amb preus polítics, en el cas de l'E.E.—. Per això, en acordar els pressupostos, hom veu clarament que si es poden generar romanents, aquests facilitaran que el M.C.E.C. pugui fer moltes coses i l'Escola moltes altres.

Propi també d'entitats d'economia social com la nostra és el gran rendiment que es treu dels diners. Estem convençuts, els fets ho demostren, que amb un milió de pessetes podem fer molt, molt més que no una empresa privada que té força condicionants, i no parlem ja que l'administració. Un exemple palpable són les rehabilitacions de cases de colònies, l'acondicionament de la nostra seu social o la «productivitat» de les persones que treballen a la nostra enti-

tat. Nosaltres no tenim molts dels condicionaments de l'administració i sovint al milió de pessetes s'uneix el treball voluntari de persones que l'administració o una empresa havien de remunerar, i encara el fet que aquestes persones posen a disposició el seu cotxe o les seves eines. Un altre exemple és la diferència de costos d'una colònia organitzada per un ajuntament o per un centre d'esplai.

Amb tot, estem convençuts que sovint és excessiva la col·laboració voluntària de persones. No tant perquè rebin una remuneració escassa sinó perquè no tenen temps lliure o espai de trobada familiar, pel fet que els han de dedicar al funcionament de l'entitat. Tot i que l'anàlisi marxista de l'economia no està ja de moda, en termes molt simples diríem que la plusvàlua que generen aquestes persones ha de ser molt elevada, ja que l'activitat econòmica és poc rendible i les necessitats d'obtenir romanents per facilitar el funcionament d'altres activitats de la Fundació són força elevades proporcionalment. És una anàlisi potser no gaire ortodoxa però reflecteix fidelment la realitat del funcionament de moltes entitats d'iniciativa social.

Voldríem parlar també de les inversions que de cap manera no es poden fer a partir del pressupost habitual. Això ens obrirà a un altre camp que ens és característic: la recerca de la subvenció i la sponsorització o el mecenatge. Sovint, des del sector de les cases de co-

lònies, no s'entén el per què de les subvencions a les entitats sense ànim de lucre; ho dèiem en definir les nostres finalitats. Aquells diners que poguem rebre en forma de subvenció en capital seran com ensenyar-nos a pescar; seran unes inversions molt més productives que si les fes l'administració directament, la rendibilitat de les quals revertirà en el finançament de les entitats.

Per la idiosincràsia pròpia de l'entitat, per no augmentar la dependència exterior, no hem volgut endeutar-nos. A més, el rendiment de les instal·lacions difícilment generaria de més els alts interessos dels crèdits actuals. Per això, exceptuant uns crèdits oficials, no hem volgut mai endeutar-nos per invertir. Això fa que la nostra entitat hagi de treballar moltíssim abans de poder invertir. Això fa que sempre hi hagi llargues llistes de possibles millores a les instal·lacions i a la seu social pendents de fer.

Anar a demanar subvencions, la tardança a concedir-les, les quantitats que es donen i l'ajornament del seu cobrament són problemes feixucs a afegir en el funcionament de l'entitat. Pel que fa a la sponsorització privada, aquesta és molt difícil d'obtenir. És un mal moment en què el projecte olímpic l'ha concentrat força. A més, per definició, la sponsorització consisteix en una donació econòmica per part del sponsor que es compensa per la notorietat que li dona l'acció sponsoritzada. Les nos-

tres accions sponsoritzades, a la pràctica, no donen tanta notorietat, si a això s'afegeix que la nostra entitat no pot donar certs avantatges que poden donar les administracions fàcilment, hom comprendrà les dificultats per arribar a un acord de sponsorització. Així, doncs, hem de cercar més d'arribar al cor d'un mecenes que doni quelcom que no pas de trobar possibles sponsors. Això en el món de l'empresa és cada cop més difícil: la mínima crisi econòmica fa aturar qualsevol despesa extraordinària. Amb tot, anem funcionant, és a dir que, malgrat les dificultats, podem anar finançant poc a poc les nostres inversions en les cases, en la seu social, d'equipament informàtic, etc. I cal remarcar especialment les ajudes que degut a la menor quantia i a la contrapartida publicitària, anem aconseguint per a les nostres accions publicitàries, els folletons de què hem parlat en explicar la comunicació del S.C.V. en són un exemple.

Hi ha un altre aspecte que també creiem interessant de citar dins l'apartat que fa referència a la Hisenda Pública. Tot i no voler jutjar el destí dels impostos —val més no fer-ho, per higiene mental— i coneixedors que «l'esport nacional» és procurar evadir-los, la nostra entitat ha pres l'opció de pagar-los tots, procurant d'haver-ne de pagar els mínims; i pagar els impostos és car. Amb tot, creiem que no hem de cercar el benefici que, com a entitat sense afany de lucre —i fins i tot eclesial—, en certs casos es busca dient que és molt impro-

bable de tenir una inspecció. Si com a Església volem independència, hem d'actuar com un més davant d'Hisenda. Per això, paulatinament fins fa dos anys, ens hem posat al corrent de tot. Tot el personal està assegurat, i es liquida el seu I.R.P.F. fins i tot en el cas de gratificacions esporàdiques. La comptabilitat parteix del suport documental de tots els assentaments, cosa que implica que es paga una quantitat força important d'I.V.A. que no es recupera. Els proveïdors ja saben que a nosaltres no ens han de preguntar, a l'hora de fer una factura, si ha de ser amb l'I.V.A. o sense. Es presenta la liquidació —negativa— de l'impost de societats, la declaració de les cinc-centes mil pessetes, etc. Tot i que, cada cop més, la forma de portar la comptabilitat segons Hisenda és més una qüestió artesanal que una ciència exacta, i sense desitjar cap repàs per part del seus inspectors, podem afirmar que la nostra comptabilitat és transparent.

L'administració o comptabilitat seria el darrer que tractaríem dins d'aquest apartat de l'economia social. Portem la comptabilitat informatitzada, segons el nou pla comptable i amb uns centres de cost ben definits. La manca però d'equip humà fa que aquest sempre porti un xic d'endarreriment, que no tinguem directament costos de totes les accions i que la gestió de tresoreria sigui millorable. Amb tot, a cada nova acció, o quan sembla interessant, es calculen costos. Creiem que un dels principis de l'economia social ha de ser saber sempre quant anem a perdre en un projecte i veure si el cost és assumible. Degut a les finalitats de l'entitat hi ha el perill d'accedir a noves accions pel benefici social que produeixen, sense valorar si es poden «pagar» o no. Creiem que és imprescindible de valorar el cost i la forma de fer-hi front. Si no, el cor ens pot portar a l'autodestrucció de l'entitat.

Una aposta de futur

Si hom repassa tot el que hem exposat, hi ha el perill de dir que «l'entitat ja és feta, ara només cal mantenir-la». Tot i que això no és cert, procurarem explicar els projectes de futur, alhora que creiem que el fet de mantenir-la en les condicions explicades és ja un repte. Un article força assenyat exposava que mentre l'empresa europea tenia per finalitat l'obtenció de beneficis, l'empresa japonesa tenia per finalitat se-

guir existint l'any i els anys següents; i no és poc. Per mantenir-se, cal estar atents, cal adaptar-se, i fins i tot, anticipar-se als canvis per mantenir els serveis que es presten. En cada moment les finalitats globals de l'entitat demanen concrecions diferents. El nostre àmbit d'actuació és prestar serveis donant suport a l'acció educativa, i aquí hi caben moltes coses! A més, el conjunt de la Fundació Pere Tarrés amb dues entitats més prou vives al seu interior —Moviment i Escola—, ens pot demanar moltes línies d'acció.

Amb tot, a l'hora de finalitzar aquestes planes som a punt d'aprovar el programa del curs 91-92. Aquest contempla força inversions: una piscina, la rehabilitació dels espais comuns d'una casa de colònies, la instal·lació d'una calefacció... A més, durant aquest curs tenim previst de posar en marxa una casa de colònies de més de 100 places, al Bages. Cal pensar en la infraestructura, l'equip humà, l'escola d'educació ambiental que probablement girarà entorn de l'energia, etc.

El projecte del curs té una darrera plana on es perfilen idees de cara al futur: un nou alberg a la ciutat de Barcelona pel qual fa anys que ja estem treballant, mantenir l'actual Alberg Pere Tarrés —en la seva seu actual o en una de propera si un pla urbanístic que preveu enderrocar-lo prospera—, la consolidació dels serveis educatius, una oferta d'activitats per a adolescents conjuntament amb les zones en què es di-

videix el Moviment de Centres d'Esplai Cristians, etc. A més, comencem aquest curs, com els tres anteriors, amb una significativa remodelació de l'equip humà. Caldrà tornar a començar, però hi haurà sava nova!

Finalment, dir que el somni de poder treballar amb tranquil·litat, només vuit hores al dia, aprofundint allò que ens interessi és una fita a la qual encara no hem renunciat. Tanmateix creiem que arribarà un dia en què, gràcies al reconeixement social, les entitats tindran els recursos suficients. Una utopia més dins del conjunt del treball d'una colla de persones il·lusionades que, recollint una història, fan possible el Servei Colònies de Vacances d'avui.

El Masnou, agost de 1991.

Referències bibliogràfiques

* FUNDACIÓ PERE TARRÉS. *Memòria del curs 89-90*. Barcelona, 1991.

* SERVEI COLÒNIES DE VACANCES. *Una àmplia proposta de cases de colònies, escoles de natura i serveis complementaris*. Barcelona, agost 1991.

* Josep Oriol PUJOL. *Un mètode per a les nostres entitats: el marketing de serveis*. «Estris» núm. 32. Escola de l'Esplai de Barcelona, febrer 1990.

* Lourdes MESTRES i SERVEI COLÒNIES DE VACANCES. *Alimentació i salut: la cuina a colònies i camps*. Ed. Pleniluni. Alella, 1991.

* Lluís ARRONDO i Miquel JAUMOT. *La Ruca: una aproximació al Moianès*. Ed. Pleniluni. Alella, 1988.

ANNEX 1

Estadística de les estades en cases de colònies des del S.I

Casa de colònies	Curs 87-88				Curs 88-89			
	Grups	Persones	Dies d'ocupació	Estades totals	Grups	Persones	Dies d'ocupació	Est
Artur Martorell	94	5.920	208	13.218	77	4.440	184	
La Ruca	86	4.077	157	8.059	86	4.347	182	
Sta. Maria del Roure								
La Sala	13	551	55	2.625	24	1.002	102	
Campalans	21	1.107	91	4.023	29	1.409	96	
Vespella	37	1.282	101	2.102	25	819	55	
Mas Coll de Dalt	24	1.081	102	4.466	24	1.099	97	
Alfar	64	1.834	157	3.841	63	1.429	116	
Mas Po Canyadó					68	2.537	194	
Casal Sant Josep								
Penyafort	64	3.591	108	5.944	71	4.175	120	
El Polell	15	445	43	900	13	271	50	
Mas Molf de la Riera								
Vilopriu								
La Nou	13	506	60	2.399	8	378	47	
Cal Tatxero	9	264	41	1.260	7	240	36	
Escolapis d'Allella								
Can Joanet i Poneta	70	2.970	169	5.534	79	2.952	143	
Guàrdia-Lada					1	79	8	
Castell de Corbera					7	181	17	
Els 4 Estels								
Borgonyà								
Llar Muntagut								
Can Rubió								
St. Pere d'Avinyó	58	1.378	160	4.470	49	1.516	139	
Sant Marçal	9	394	70	2.884	5	206	43	
Xalet de Catllaràs	13	356	78	2.227	16	468	74	
Cerdans	41	1.254	115	3.194	43	1.225	114	
Puig de Fàbregues								
Sant Pere del Riu								
Can Met					8	190	21	
Casa de les Monges	13	360	71	1.667	13	331	34	
Sta. Maria de								
Gimenells	5	102	18	363	8	246	53	
Castellbisbal					6	62	14	
Santuari de Puigcerver					1	45	10	
La Granja								
Hostal Vallés								
Can Planes					1	48	10	
Mas Mateu								
El Padró								
Mas Pinadella								
Casa de la Montaña					1	23	6	
Alzo	1	23	14	659	3	25	9	
Larraul	2	40	10	659				
Son Fe	2	47	10	228	2	47	10	
Colònia Sant. Pere					2	108	12	
Marratxnet	1	36	7	252	1	29	4	
La Porciúncula	1	26	8	208				
Biaicanel·la					1	16	6	
Aina								
Soleil et Neige	2	61	16	487	2	28	8	
Le Seriguet								
TOTALS	658	28.205	1869	71.669	744	29.971	2.014	

C.V.

ades totals	Curs 89-90				Curs 90-91			
	Grups	Persones	Dies d'ocupació	Estades Totals	Grups	Persones	Dies d'ocupació	Estades Totals
9.928	96	5.592	220	13.425	90	4.879	216	11.523
10.391	97	4.789	182	10.276	79	4.260	171	9.746
	27	1.643	95	5.502	66	3.616	165	8.129
3.810	11	398	54	1.980	30	1.370	118	5.194
4.703	23	1.142	95	3.641	23	1.056	100	4.089
909	36	1.534	114	3.495	50	2.274	77	5.814
3.755	26	1.124	110	4.727	25	1.010	32	4.100
3.108	75	1.995	153	4.098	55	1.451	125	3.649
5.236	60	2.082	181	4.944	66	2.558	200	6.724
					42	3.026	108	1.950
5.592	67	3.377	107	5.067	55	3.174	100	5.236
938	26	610	77	1.363	31	857	92	1.746
	4	172	11	316	3	109	6	219
					14	445	52	1.520
2.005	7	221	36	1.160	9	317	41	1.244
1.116	6	209	45	1.233				
	7	436	27	1.050	19	1.202	57	2.365
4.616	60	1.894	120	3.292	61	1.907	74	3.816
553	2	102	16	742	1	54	7	324
277	17	532	44	871	12	314	24	335
					1	60	8	429
					2	55	12	280
	14	472	35	712				
	1	34	6	136	9	554	12	554
3.422	46	1.647	127	3.754	35	1.342	108	3.306
1.741	9	381	62	2.435	13	490	56	2.037
2.093	14	439	77	2.268	17	583	69	2.025
2.382	52	1.786	153	4.458	50	1.553	136	4.066
					13	472	41	1.167
	19	575	57	1.272	32	1.034	93	2.061
304	27	631	89	1.655	17	420	57	1.068
640	26	570	79	1.252	19	542	57	1.303
1.368	11	398	54	1.908				
62	12	120	26	142	7	84	15	95
405	5	136	37	851	1	25	3	75
	1	25	6	125	2	531	5	600
	3	51	47	2.329	1	41	17	656
4					1	92	2	92
					1	106	5	424
					2	80	6	160
					2	150	13	1.020
115	1	16	6	96				
200	1	40	8	280	1	23	23	115
370	1	33	4	99				
648	3	166	14	641	1	46	4	138
116	1	44	5	176	1	124	5	496
					2	49	30	686
96								
196								
	1	48	8	343				
17.099	895	35.464	2.587	92.042	961	40.335	2.602	137.576

ANNEX 2

Adhesions a la pòlissa d'assegurances i responsabilitat civil del S.C.V.

Pòlisses anuals

Curs	87-88	88-89	89-90	90-91
Núm. de pòlisses	119	134	145	168
Monitors	1.631	1.838	1.988	2.271
Infants	9.443	10.355	11.231	12.711
Total	11.074	12.193	13.219	14.982

Pòlisses de vacances

Curs	87-88	88-89	89-90	90-91
Núm. de pòlisses	89	75	72	86
Monitors	756	634	521	817
Infants	3.789	3.351	3.062	3.755
Total	4.545	3.985	3.593	4.572

ANNEX 3

Serveis d'autocars oferts des del S.C.V.

	87-88	88-89	89-90	90-91
Serveis d'un dia	89	70	61	45
Caps de setmana	92	87	71	63
Sortides de Setmana Santa	23	22	20	16
Sortides de Nadal	0	6	2	0
Convivències escolars	19	24	10	7
Colònies d'estiu	108	108	89	51
Total serveis	331	317	253	182

ANNEX 4

Ocupació de l'Alberg Pere Tarrés

	87-88	88-89	89-90
Dies utilitzats	365	365	365
Total estades	10.493	13.291	21.332
Percentatge d'ocupació	29%	36%	58%

ÍNDIX

• PRESENTACIÓ	5
• BREU RESSENYA HISTÒRICA	7
«De la llet americana a l'animació sociocultural»	7
• EL SENTIT DEL TREBALL DEL S.C.V. AVUI	11
• SERVEIS QUE OFEREIX EL S.C.V.	15
Cases de colònies	15
Servei d'assegurances	18
Transports del S.C.V.	18
Assessoria a cases de colònies	19
Encants de l'Esplai i publicacions.....	19
Serveis educatius	19
Els centres d'educació ambiental	20
• L'ORGANITZACIÓ DEL S.C.V. : UNA EXPERIÈNCIA DE GESTIÓ	25
• L'ORGANITZACIÓ DEL S.C.V.: UNA EXPERIÈNCIA D'ECONOMIA SOCIAL	29
• UNA APOSTA DE FUTUR	33
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	34
ANNEX 1: Estadística de les estades des del S.C.V	36
ANNEX 2: Adhesions a la pòlissa d'assegurances i responsabilitat del S.C.V.....	38
ANNEX 3: Serveis d'autocars oferts des del S.C.V.	39
ANNEX 4: Ocupació de l'Alberg Pere Tarrés	39

TÍTOLS PUBLICATS

- 1. TRAJECTE LABOR** és una cooperativa d'educadors especialitzats que pretén la reestructuració de la personalitat dels joves, a través de la convivència i la participació social.
- 2. CENTRE DE FORMACIÓ I PREVENCIÓ DE MATARÓ** és una associació d'iniciativa social que actua en el camp de la prevenció i la reinserció social de joves inadaptats. Opta per acollir activament la demanda concreta de cada noi i noia que s'hi adrecen.
- 3. MOVI D'A, Moviment d'Aturats del barri de La Mina, de Sant Adrià de Besòs,** és una associació que té per objectiu l'ocupació juvenil. Però no es vol limitar a ser una entitat de serveis: pretén, la integració dels joves al món laboral i a la societat on viuen.
- 4. LA VOLA** és una entitat formada per mestres, biòlegs i altres professionals, que treballa en el camp de l'educació ambiental. Pretén que la societat, i en especial l'escola, participin activament en la solució dels problemes del medi ambient.
- 5. FUSTALL** és una associació que treballa en la formació i en la inserció social de nois amb problemes de fracàs escolar, en atur, propers al món de la delinqüència i la drogodependència. Utilitzant la fusta com a mitjà, han constituït un petit taller de fusteria.
- 6. MOVIBAIX** és un moviment educatiu en el temps lliure infantil i juvenil del Baix Llobregat. Ofereix serveis als centres d'esplai i als ajuntaments de la comarca amb un caràcter de servei públic. Treballa per augmentar la consciència ciutadana entorn de la necessitat d'educació en el lleure, i pel reconeixement social dels centres d'esplai.
- 7. EDUCACIÓ D'ADULTS A LA PERONA.** Una experiència compromesa en la transformació de les deplorable condicions de vida de la comunitat gitana de La Perona, un barri de barraques recentment desaparegut a Barcelona. Un projecte educatiu plantejat com una alternativa de diàleg entre aquesta comunitat gitana i la societat del seu entorn.
- 8. AULA-TALLER CRUÏLLA** es un servei que s'adreça a nois i noies dels barris barcelonins de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, que han deixat l'escola i no treballen, que tenen greus problemes personals o familiars i que es troben en risc de degradació.
- 9. CEPA** (Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius) Associació ecologista, científica i independent, que es proposa dotar d'una cobertura tècnica els grups de base i els moviments populars que s'oposen a projectes agressius, impulsar l'educació socioecològica; i promoure la defensa del medi ambient i de la qualitat de vida.

10. **ESCOLA D'ADULTS LA VER-NEDA-SANT MARTÍ** és un centre educatiu amb un projecte pedagògic i social definit: públic, pluralista i participatiu, integrat en el barri. Opta per una educació integral, activa i renovadora, i actua en la línia del que s'anomena desenvolupament comunitari.
11. **CASAL DELS INFANTS DEL RAVAL** és un servei que té com a objectiu proporcionar als nens i nenes del barri del Raval de Barcelona l'esbarjo, l'educació i d'altres condicions de vida de què estan mancats però als quals tenen dret.
12. **EXPERIÈNCIES D'ALFABETITZACIÓ**. Tres col·lectius d'alfabetització —d'Osona, Castelldefels i La Mina— posen en comú les seves experiències i hi reflexionen conjuntament. Ells entenen l'alfabetització com la dinamització d'un procés que comprèn totes les facultats de la persona i mira tant l'individu com la societat.
13. **CLUB INFANTIL JUVENIL BELLVITGE**. És una entitat pionera en l'educació en el lleure en el nostre país —creada l'any 1969— que presta un servei a la societat, des del barri de Bellvitge, a l'Hospitalet de Llobregat, a través de l'educació en l'esplai i el temps lliure.
14. **TALLER ELS TRES TURONS** és una associació del barri del Carmel de Barcelona que treballa per la rehabilitació i reinserció laboral i comunitària de persones amb trastorns psíquics. Una alternativa real i concreta als manicomis.
15. **TRINJOVE** parteix de l'intent d'un grup de joves del barri de Trinitat Vella de Barcelona d'assumir els propis handicaps de present i de futur. Una experiència de desenvolupament local a través de la promoció ocupacional, la inserció laboral, la informació i el lleure creatiu.
16. **L'ESCOLA DEL BAIX** és una escola de formació de monitors i un centre d'investigació i documentació sobre l'educació en el lleure infantil i juvenil, a la comarca del Baix Llobregat. És un fenomen pedagògic, social i cultural lligat al moviment associatiu, per un temps lliure educatiu i vinculat a la comunitat local, comarcal i del país.
17. **CPAC**, Centre de Promoció i Gestió d'Iniciatives d'Autoocupació Juvenil de Catalunya. És un equip de joves professionals dedicats a l'assessorament en la creació de petites empreses i a la formació d'emprenedors segons un mètode propi, al servei del jovent que vol autoocupar-se creant el seu propi lloc de treball.
18. **ESCOLA DE L'ESPLAI**. L'any 1960 s'imparteix a Barcelona el primer curs per a monitors de colònies d'estiu a Catalunya i a l'Estat. És l'inici d'una Escola Diocesana que esdevindrà, el 1970, l'Escola de l'Esplai de Barcelona. Ofereix cursos d'animació socio-cultural i d'educació en el lleure, social i ambiental, contemplant alhora les dimensions humana i transcendent.
19. **CASAL INFANTIL I JUVENIL DE MARIANAO**. Des que, l'any 1985, el moviment de joves del barri de Marianao (Sant Boi de Llobregat) va ocupar un edifici il·legal a tall de *squatters*, fins avui, el CIJM ha desplegat una intensa activitat social: l'Esplai, el Centre Obert, l'Aula Taller, la Secció Juvenil, l'Enllaç... I segueix en-davant.

20. UN MODEL D'ESCOLA DINTRE DE LA PRESÓ. L'experiència de cinc anys de treball docent a l'escola de la presó de dones «Concepció Arenal» i a la presó d'homes «Salvador Dalí», una tasca educativa ben poc coneguda i en un context marcat per una dura problemàtica social.

21. CASAL DE CULTURA DE SANTA COLOMA DE GRAMENET. L'any 1976 un grup de persones de l'associació de veïns del barri de Santa Rosa, mestres i membres de les comunitats cristianes i d'altres col·lectius, van organitzar-se per impulsar un moviment de cultura popular creatiu, participatiu i solidari, compromès en la transformació de la societat des de la base.

Subscripcions i comandes:

Fundació Serveis de Cultura Popular.

Provença, 324, 3^a. 08037 Barcelona.

Tel. 258 30 04

En preparació

Escola d'Adults la Concòrdia •

Àrea Cultural Oriol •

**Moviment de
Centres d'Espai Cristians •**

El Servei Colònies de Vacances és una entitat amb més de 25 anys d'història, amb vocació envers els infants, l'educació i la cultura. Actualment és una secció de la Fundació Institut Pere Tarrés d'Educació en l'Esplai i ofereix serveis de suport i d'infraestructura, fonamentalment cases de colònies. ●